

i den Hovedbetragtning, at det vilde være gavnligt, om Bestyrelsen af Hæren og Flaaden var paa samme Haand, men lad os erindre, at det Spørgsmaal har været til særlig Forhandling her. Det Forslag har givet Anledning til en Adresse, henvendt til Hans Majestæt, og Kongen har be-redvillig imødekommet Thingets Ønske og indført denne Ordning; men efterat den har været prøvet i nogen Tid, er man gaaet tilbage til den gamle Ordning, og i den Regjering, som gav sit Minde til, at der atter blev en særlig Marineminister og en særlig Krigsminister, sad Mænd, der havde været blandt dem, der stærkest havde talt for at faae de to Ministerier slaaede sammen, men med den Erfaring, de havde gjort, havde set, at det ikke ret vel lod sig gjøre at fastslaa det, men at man burde gaa tilbage til den gamle Ordning. Hovedsagen, hvorfor jeg har fremhævet dette, er, fordi jeg mener, at, dersom man har en Person, der kan bestyre det paa en fyldestgjørende Maade for Rigsdagen og Fædrelandet, skal man gjøre det, men har man det ikke, maa man lade være. Man kan ikke fremsætte Sammensmeltninger som et Princip, men maa betragte det som et rent personligt Spørgsmaal, og saa længe man behandler det som et rent personligt Spørgsmaal, skal jeg være med. Vi have ikke havt Gaan af, at de to Ministerier have været slaaede sammen; vi have ikke set, at der har været bedre Fremskridt for hvert især af de to Aabener, fordi de have været slaaede sammen og ikke været adskilte. Jeg har med stor Tilfredsstillelse hørt det ærede Medlem for Frederiks-borg Amts 1ste Valgkreds (Thomsen), som har været Fællesminister, idag og ved flere Leiligheder varmt og indtrængende tale for Flaadens Udvikling; men det er min Overbevisning, at naar Flaaden i dette Øieblik staar tilbage, ligger en Del af Skylden deri, at dens og Hærens Bestyrelse have været slaaede sammen. Den Mand, som begyndte dermed, og som fremkom med det i Theorien smukke saakaldte 12-Fods System, har gjort Flaadens Udvikling mere Skade, end der vistnok nogenstinde har været hans Hensigt eller Tanke, idet jeg tværtimod tror, at han har villet gjøre Flaaden Gaan, men jeg har netop været i den Stilling, at jeg saa denne samme Plads har kæmpet varmt mod General Naasløff, da han fremkom med dette System her. Det viste sig vel at være en smuk Theori, men som ikke kunde føres igjennem i Praxis, og som faldt til Jorden. Den eneste ældre Søofficer, som han havde været i Stand til at vinde, og som blev Direktør for Marineministeriet, var selv med til Hæret efter at fremkalde Forslaget om Pantserfibe; han havde altsaa da fuldstændig forladt Systemet, og i Sverrige, hvor General Naasløff havde faaet Kundskab om disse smaa Skibes fortrinlige og gode Nytte, og hvor man arbejdede paa dem, er der ganske nylig fket et Ministerfliste, vistnok navnlig af

Hensyn til, at man har set, at det ikke kunde bruges. Dette 12-Fods System har spøget i Hovedet paa en saadan Maade — jeg indrømmer, at det er en Theori, der er smuk, men den lader sig ikke praktisk udføre, — at det har virket til, at vor Flaade ikke har udviklet sig saa meget, som den kunde. Der er endnu en anden Hindring fra det ærede Medlems Side eller en anden Indvending, om jeg saa maa kalde det; det er den, at vi havde hele vort Værft liggende her ved Kjøbenhavn, og saalænge det laa her ved Kjøbenhavn, kunde vi ikke koncentrere os paa en saadan Maade, at vore Ting samlede paa eet Sted, som vi kunde befæste sikkert mod et fjendtligt Angreb. Vi skulle derfor flytte vort Værft hen til et andet Sted i Landet, men medens vi gjorde det, skulde vi forlade den Tanke, vi have om et Skibsbygningsværft, og kun indrette det til et Reparationsværft. Det er et Spørgsmaal, som flere Gange er kommet frem her, saa jeg har havt Leilighed til at udtale mig om det. Man vil ikke have et Skibsbygningsværft men et Reparationsværft. Men jeg spørger nu de Herrer, som ville skrive til denne Forandring: Hvori bestaar Forskjellen mellem et Skibsbygningsværft og et Reparationsværft? Meningen med vort Værft er ikke og har ikke været andet i Hovedsagen end at være et Reparationsværft. Dersom man kunde indrette det saaledes, at Skibene kunde bygges paa private Værfter under den fornødne Kontrol, vilde der vist fra Marinens Side ikke være noget i Veien derfor. Hvad der er af Vigtighed, er at kunne vedligeholde og istandsætte Skibene, men for at kunne gjøre dette, behøves de samme Apparater, Værksteder og Maskiner som til at bygge Skibene; en Dok — en af de kostbareste Ting paa Værftet, — en Dphalingsbedding og Maskinværksteder, hvor man kan bøje Pantserpladerne, forserdige og smede store Stykker til Skibene, det er altsammen lige-saa nødvendigt og vil mere paa et Reparationsværft end, hvor Skibene bygges, thi der behøver man kun at have de Beddinger, hvorpaa Skibene fra først af opføres. Naar vi altsaa skulle flytte Værftet, maa vi flytte Alting hen til et andet Sted. Men vi behøve ikke at gaa langt for at se, hvilke Beføstninger det vil medføre, thi i Lybsland, hvor man som bekendt arbejder meget stærkt paa at skaffe sig Orlogsværfter, der har man godt Begreb om, hvor mange Millioner pr. Thaler man skal kaste i Sandet ved Wilhelms-hafen eller i Bandet ved Kiel, før man faar Noget, man kan benytte, og om hvorlænge det varer, inden det kan bringes i Stand. Altsaa, den Ting at flytte Værftet hen til et andet Sted, tror jeg vil være meget mere bekosteligt end at beskytte det Værft, vi en Gang have, med gode Forter ud imod Søen. Men Kronen paa de ærede Herrer's Modstand, som jeg nu har omtalt, det ærede Medlem for Præstø Amts 6te Valgkreds (Bojlen) og Beile Amts 2den Valgkreds (Berg), kom dog